

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 20-03-2015

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/1818/20-03-2015

Α Π Ο Φ Α Σ Η 38/2015

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνήλθε, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, σε τακτική συνεδρίαση στην έδρα της, την 28-06-2012, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Π. Χριστόφορος, Πρόεδρος της Αρχής, και οι Λ. Κοτσαλής, Αν. Πράσσο, Αν. – Ιωάν. Μεταξάς και Γρ. Πάντζιου, ως εισηγήτρια, τακτικά μέλη της Αρχής, καθώς και τα αναπληρωματικά μέλη της Αρχής Γρ. Λαζαράκος και Κ. Χριστοδούλου, σε αντικατάσταση των τακτικών μελών Α.-Ι. Μεταξά και Αντ. Ρουπακιώτη, αντίστοιχα, οι οποίοι αν και κλήθηκαν νομίμως – εγγράφως, δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Σημειώνεται πως ο Αντ. Ρουπακιώτης είχε μεν υποβάλει παραίτηση από την Αρχή, αλλά η παραίτησή του αυτή δεν είχε γίνει αποδεκτή. Στη συνεδρίαση παρέστησαν, επίσης, με εντολή του Προέδρου, οι Ανάργυρος Χρυσάνθου, Πληροφορικός ελεγκτής, και Δημήτρης Γ. Ζωγραφόπουλος, Δικηγόρος (ΔΝ) – Νομικός ελεγκτής, ως βοηθοί εισηγητές. Επίσης, παρέστη, με εντολή του Προέδρου, και η Μελπομένη Γιαννάκη, υπάλληλος του Διοικητικού – Οικονομικού Τμήματος της Αρχής, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη τα ακόλουθα:

Υποβλήθηκαν στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα περισσότερες καταγγελίες σχετικά με την αποστολή αζήτητων μηνυμάτων ηλεκτρονικής επικοινωνίας (*Sparam*) προς περισσότερα φυσικά και νομικά πρόσωπα από τις ακόλουθες ηλεκτρονικές διευθύνσεις: sofok@otenet.gr, oikonomia@altecnet.gr, oikonomia@hol.gr, newsletter@sofokleous10.gr, sofo10@hol.gr, foto@altecnet.gr και oikonomia@acn.gr. Από τα στοιχεία, που συγκέντρωσαν οι εντεταλμένοι ελεγκτές της Αρχής, προέκυψε ότι οι ως άνω ηλεκτρονικές διευθύνσεις ανήκουν στην ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΙΑΝΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΕ» και το διακριτικό τίτλο «ΙΑΝΟΣ ΑΕ», η οποία εκδίδει και την εβδομαδιαία οικονομική εφημερίδα *Οικονομία*.

Με βάση τα προαναφερόμενα, ο Πρόεδρος της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα εξέδωσε την υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/4234/06.07.2009 έγγραφη εντολή για τη διενέργεια διοικητικού ελέγχου από τους εντεταλμένους ελεγκτές της Αρχής Δ. Ζωγραφόπουλο, Νομικό, και Αν. Χρυσάνθου, Πληροφορικό, στα αρχεία της εβδομαδιαίας οικονομικής εφημερίδας *Οικονομία* και σε όσα αρχεία σχετίζονται με την αποστολή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τις ως άνω ηλεκτρονικές διευθύνσεις. Στη συνέχεια, διενεργήθηκε, την 07/07/2009, στη βάση των καταγγελιών που είχαν υποβληθεί, έλεγχος στα γραφεία της εβδομαδιαίας οικονομικής εφημερίδας «Οικονομία», ιδιοκτησίας της ως άνω εταιρείας «ΙΑΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΕ» (εφεξής ΙΑΝΟΣ ΑΕ), που βρίσκονταν στη οδό Εσπερίδων 60, στην Καλλιθέα Αττικής. Ειδικότερα, οι εν λόγω καταγγελίες αφορούσαν σε: (α) αποστολή μηνυμάτων αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας (*spam*) με μορφή ενημερωτικών δελτίων (*newsletters*) με τα οικονομικά νέα της εφημερίδας «Οικονομία» και (β) παράλειψη διαγραφής διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου των καταγγελλόντων, και μάλιστα παρά την έκφραση από μέρους τους αντιρρήσεων για την αποστολή των ενημερωτικών δελτίων της εν λόγω εφημερίδας. Οι σκοποί του εν λόγω ελέγχου συνίσταντο στη διαπίστωση παραβίασης διατάξεων για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (στη βάση των διατάξεων των Ν. 2472/1997 και 3471/2006) σχετικά, ιδίως, με: (α) τον τρόπο λειτουργίας του ενημερωτικού δελτίου της εφημερίδας (εγγραφή συνδρομητών, διαγραφή συνδρομητών και τήρηση αρχείου συγκαταθέσεων), (β) τη διαπίστωση ενδεχόμενης μη νόμιμης συλλογής διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου – πιθανών παραληπτών του ενημερωτικού της δελτίου από την «Οικονομία» και (γ) τον τρόπο αποστολής μηνυμάτων αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας (*spam*) σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Ο εν λόγω διοικητικός έλεγχος διενεργήθηκε από τους εντεταλμένους ελεγκτές της Αρχής σε συνεργασία με τη Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος (εφεξής ΔΗΕ), καθόσον εκκρεμούσε μήνυση κατά του εκδότη της «Οικονομίας» για αποστολή μηνυμάτων αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας (*Spam*). Η ΔΗΕ συμμετείχε στον έλεγχο με δύο αστυνομικούς συνοδεία εισαγγελικού λειτουργού (αντιεισαγγελέα της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Αθηνών). Κατά την άφιξη των ελεγκτών της Αρχής στα γραφεία της «Οικονομίας», παρουσία του κλιμακίου της ΔΗΕ, ο Α, υπεύθυνος έκδοσης της

εφημερίδας και κάτοχος, κατά την ΕΕΤΤ (Βλ. σχετικά το υπ' αρ. πρωτ. .../...../....-.....-... και υπ' αρ. πρωτ. Αρχής Γ/ΕΙΣ/3960/24-06-2009 έγγραφο της ΕΕΤΤ), του ονόματος χώρου sofokleous10.gr (και κατά συνέπεια και του διαδικτυακού τόπου www.sofokleous10.gr), δεν ήταν παρών. Οι ελεγκτές της Αρχής δήλωσαν από το θυροτηλέφωνο την ταυτότητά τους και την ιδιότητά τους στους παρευρισκόμενους υπαλλήλους της εφημερίδας, οι οποίοι αρνήθηκαν να ανοίξουν την πόρτα. Κατόπιν τούτου, οι παριστάμενοι δύο αστυνομικοί υπάλληλοι, μετά από εντολή του παριστάμενου εισαγγελικού λειτουργού, κάλεσαν κλειδαρά, προκειμένου αυτός να ανοίξει την πόρτα εισόδου και να διενεργηθεί ο έλεγχος. Με την έναρξη του ελέγχου επιδόθηκε η εντολή διενέργειας ελέγχου στο Β, διευθυντή – κατά δήλωσή του – του τμήματος Εμπορικής Διεύθυνσης και νόμιμο εκπρόσωπο της «Οικονομίας». Κατά τη διάρκεια του ελέγχου, προσήλθαν στα γραφεία της «Οικονομίας» ο Α, υπεύθυνος έκδοσης της εφημερίδας, και η Γ, σύζυγος του Α και – κατά δήλωσή της – πληρεξούσια δικηγόρος αυτού.

Στη συνέχεια του ελέγχου και κατόπιν συνεννόησης με τον Α, τους παριστάμενους αστυνομικούς της ΔΗΕ και τον παρευρισκόμενο εισαγγελικό λειτουργό, ο Α παρέδωσε στους ελεγκτές της Αρχής το σκληρό δίσκο του υπολογιστή του. Οι ελεγκτές της Αρχής μετέβησαν στη συνέχεια στα γραφεία της ΔΗΕ προκειμένου να αντιγράψουν το σκληρό δίσκο σε εξωτερικό σκληρό δίσκο της Αρχής. Η ΔΗΕ χρησιμοποίησε ειδικό εξοπλισμό (*Forensic Talon*) για να κάνει ακριβές αντίγραφο του πρωτότυπου σκληρού δίσκου σε εξωτερικό σκληρό δίσκο της Αρχής. Οι ελεγκτές της Αρχής παρέλαβαν το αντίγραφο αυτό την επόμενη μέρα (08/07/2009) του διενεργηθέντος ελέγχου και επέστρεψαν τον πρωτότυπο δίσκο στον Α. Οι ελεγκτές της Αρχής έλεγξαν, στην έδρα της Αρχής, την 08/07/2009 συγκεκριμένα αρχεία και κατόπιν δημιούργησαν «εικόνα» (*image*) του δίσκου σε μορφή αρχείου *dd* με χρήση του προγράμματος *Ftk Imager*. Με χρήση του ίδιου προγράμματος η εικόνα αυτή μετατράπηκε σε μορφή αρχείου *E01*, η οποία εισήχθη για ανάλυση στο πρόγραμμα ανάλυσης ψηφιακών πειστηρίων *Encase* (έκδοση 6.4.13). Η ανάλυση των εικόνων του δίσκου (μορφή *dd*) έγινε με χρήση αντιγράφου των αρχικών εικόνων *dd*. Με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/1313/21-02-2011 έγγραφο της Αρχής, οι ως άνω εντεταλμένοι ελεγκτές της Αρχής Δ. Ζωγραφόπουλος και Αν. Χρυσάνθου υπέβαλαν στον Πρόεδρο της Αρχής το συνημμένο στο έγγραφο αυτό Πόρισμα Διοικητικού Ελέγχου, το οποίο αποτελεί Παράρτημα της παρούσας απόφασης.

Το προαναφερόμενο Πόρισμα Διοικητικού Ελέγχου επισυνάφθηκε σε ηλεκτρονική μορφή στην υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1391/24-02-2011 έγγραφο κλήση, η οποία επιδόθηκε νομίμως στην Γ, ως πληρεξούσια δικηγόρο της προαναφερόμενης εκδοτικής εταιρείας και του Α και με την οποία κλήθηκαν η εκδοτική εταιρεία της εφημερίδας «Οικονομία», όπως νομίμως εκπροσωπείται, και ο Α, υπεύθυνος έκδοσης της εν λόγω εφημερίδας, να παραστούν στη συνεδρίαση της Ολομέλειας της Αρχής, την Πέμπτη 17-03-2011 και ώρα 10.00 π.μ., κατά τη διάρκεια της οποίας επρόκειτο να συζητηθεί το εν λόγω Πόρισμα Διοικητικού Ελέγχου. Στη συνέχεια, με την υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/1734/11-03-2011 αίτηση της Γ, ως πληρεξουσίας δικηγόρου των ως άνω, υποβλήθηκε προς την Αρχή αίτημα αναβολής της συζήτησης της προαναφερομένης υπόθεσης για μεταγενέστερη ημερομηνία, δηλώνοντας στους εντεταλμένους ελεγκτές της Αρχής επαγγελματικό κώλυμά της κατά την 17-03-2011. Με βάση τα προαναφερόμενα, η Αρχή ενημέρωσε, με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1734-1/16-03-2011 έγγραφό της, την Γ ότι το αίτημά της για αναβολή της συζήτησης της υπόθεσης αυτής για μεταγενέστερη ημερομηνία έγινε καταρχήν δεκτό και ότι ο προσδιορισμός της εν λόγω νέας ημερομηνίας θα κοινοποιούταν εγγράφως, με μεταγενέστερη κλήση της Αρχής. Η κλήση αυτή διενεργήθηκε με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/7017/24-10-2011 έγγραφο της Αρχής, με το οποίο κλήθηκαν η εκδοτική εταιρεία της εφημερίδας «Οικονομία», όπως νομίμως εκπροσωπείται, και ο Α, υπεύθυνος έκδοσης της εν λόγω εφημερίδας, να παραστούν στην συνεδρίαση της Ολομέλειας της Αρχής, την Πέμπτη 03-11-2011 και ώρα 11.00 π.μ. για τη συζήτηση του ως άνω Πορίσματος Διοικητικού Ελέγχου.

Εξάλλου, η Αρχή χορήγησε, με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/2293-1/20-05-2011 έγγραφό της, στην Γ, ως πληρεξούσια δικηγόρο των ως άνω, τα ζητηθέντα από την ίδια, με την υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/2293/01-04-2011 αίτησή της, αντίγραφα εγγράφων σχετικών με την υπό κρίση υπόθεση.

Στη συνεδρίαση της Αρχής της 03-11-2011 παρέστη η Γ, ως πληρεξούσια δικηγόρος των ως άνω, και υπέβαλε αίτημα αναβολής της συζήτησης του προαναφερόμενου Πορίσματος Διοικητικού Ελέγχου για μεταγενέστερη ημερομηνία. Η Αρχή, κάνοντας δεκτό το σχετικό αίτημα, ανέβαλε τη συζήτηση για την Πέμπτη 08-12-2011 και ώρα 10.00 π.μ., χωρίς νέα κλήση.

Εξάλλου, με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/7856/24-11-2011 έγγραφο της Αρχής κλήθηκε η εταιρεία *e-genius*, όπως νομίμως εκπροσωπείται, με την ιδιότητα της εκτελούσας την επεξεργασία σε σχέση με την οργάνωση και λειτουργία των

διαδικτυακών τόπων *yourbaby.gr* και *sofokleous10.gr*, να παραστεί στη συνεδρίαση της Ολομέλειας της Αρχής, την Πέμπτη 08-12-2011 και ώρα 10.00 π.μ. για τη συζήτηση του ως άνω Πορίσματος Διοικητικού Ελέγχου. Με το εν λόγω έγγραφο της Αρχής οι νόμιμοι εκπρόσωποι της εταιρείας *e-genius* κλήθηκαν να προσκομίσουν ενώπιον της Ολομέλειας της Αρχής κάθε σχετικό με τους ισχυρισμούς τους έγγραφο, αναφορικά με τα ευρήματα του ως άνω διενεργηθέντος διοικητικού ελέγχου. Επισημαίνεται σχετικά ότι κατά τη διάρκεια του προαναφερόμενου διοικητικού ελέγχου ο Α δήλωσε στους εντεταλμένους ελεγκτές της Αρχής Αν. Χρυσάνθου και Δ. Ζωγραφόπουλο ότι η εταιρεία *e-genius* διενεργούσε εκτέλεση επεξεργασίας σε σχέση με την οργάνωση και λειτουργία των διαδικτυακών τόπων *yourbaby.gr* και *sofokleous10.gr*. Όπως αναφέρει επ' αυτού και το προαναφερόμενο Πόρισμα Διοικητικού Ελέγχου, οι ελεγκτές της Αρχής ζήτησαν από τον εκπρόσωπο της *e-genius* να αποσταλούν στην Αρχή αναλυτικότερες πληροφορίες για το σχεδιασμό του διαδικτυακού τόπου www.sofokleous10.gr (τρόπος υλοποίησης του ενημερωτικού φυλλαδίου και τρόπος λειτουργίας του). Ωστόσο, οι πληροφορίες αυτές δεν υποβλήθηκαν ακολούθως στην Αρχή.

Κατά τη συνεδρίαση της 08-12-2011 παρέστησαν ενώπιον της Ολομέλειας της Αρχής οι Γ, ως πληρεξούσια δικηγόρος και βασικός μέτοχος της προαναφερόμενης εκδοτικής εταιρείας, ο Α, ως υπεύθυνος έκδοσης της εν λόγω εφημερίδας, καθώς, επίσης και ο πληρεξούσιος δικηγόρος του Α, δικηγόρος Αθηνών (...). Παρέστη, επίσης, ο Ε, ως νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρείας «... Ε.Ε.» με διακριτικό τίτλο «E-GENIUS E.E.», με την ιδιότητα της εκτελούσας την επεξεργασία σε σχέση με την οργάνωση και λειτουργία των διαδικτυακών τόπων *yourbaby.gr* και *sofokleous10.gr*. Οι προαναφερόμενοι ανέπτυξαν προφορικά τους ισχυρισμούς τους ενώπιον της Ολομέλειας της Αρχής και απάντησαν στις ερωτήσεις που τους τέθηκαν. Επιπλέον, ζήτησαν και έλαβαν από την Αρχή προθεσμία για την υποβολή υπομνημάτων με τους κρίσιμους ισχυρισμούς τους σχετικά με τα διαλαμβανόμενα στο ως άνω Πόρισμα Διοικητικού Ελέγχου. Στη συνέχεια, κατατέθηκαν στην Αρχή τα υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/8243/08-12-2011, Γ/ΕΙΣ/8450/15-12-2011 και Γ/ΕΙΣ/8451/15-12-2011 υπομνήματα αντίστοιχα της εταιρείας «... Ε.Ε.», του Α και της εταιρείας ΙΑΝΟΣ ΑΕ, και τα συνημμένα στα προαναφερόμενα υπομνήματα έγγραφα.

Μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης, αφού διαβάστηκαν τα πρακτικά των συνεδριάσεων της 03-11-2011, της 08-12-2011, της 17-05-2012 και της 21-06-2012, αφού άκουσε την πρόταση του εισηγητή και τις διευκρινίσεις των

βοηθών εισηγητή, οι οποίοι στη συνέχεια αποχώρησαν, και μετά από διεξοδική συζήτηση,

Η Αρχή,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Επειδή, το άρθρο 2 στοιχ. (α'), (γ') και (δ') του Ν. 2472/1997 ορίζει για τους σκοπούς του νόμου αυτού την έννοια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ως κάθε πληροφορία, που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων, δηλαδή στο φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, καθόσον μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, και την επεξεργασία τους ως κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται, από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο (...), όπως η συλλογή, η καταχώρηση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, ή συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή.

2. Επειδή, το άρθρο 2 στοιχ. (ια'), του Ν. 2472/1997 ορίζει για τους σκοπούς του νόμου αυτού την έννοια της συγκατάθεσης του υποκειμένου των δεδομένων, ως *«κάθε ελεύθερη, ρητή και ειδική δήλωση βουλήσεως, που εκφράζεται με τρόπο σαφή και εν πλήρη επιγνώσει, και με την οποία, το υποκείμενο των δεδομένων, αφού προηγουμένως ενημερωθεί, δέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Η ενημέρωση αυτή περιλαμβάνει πληροφόρηση τουλάχιστον για το σκοπό της επεξεργασίας, τα δεδομένα ή τις κατηγορίες δεδομένων που αφορά η επεξεργασία, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και το όνομα, την επωνυμία και τη διεύθυνση του υπεύθυνου επεξεργασίας και του τυχόν εκπροσώπου του. Η συγκατάθεση μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε, χωρίς αναδρομικό αποτέλεσμα»*.

3. Επειδή, η διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 του Ν. 2472/1997, ερμηνευόμενη υπό το φως, ιδίως, των διατάξεων των άρ. 9Α και 28 του Συν/τος, 8, 1, 20-23 και 31 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 6 της Οδηγίας 95/46/ΕΕ, ρητά ορίζει ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για

καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει των σκοπών αυτών.

4. Επειδή, το άρθρο 11 του Ν. 2472/1997 ορίζει για το δικαίωμα ενημέρωσης του υποκειμένου, μεταξύ άλλων, τα εξής: «1. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει, κατά το στάδιο της συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, να ενημερώνει με τρόπο πρόσφορο και σαφή το υποκείμενο για τα εξής τουλάχιστον στοιχεία: α) την ταυτότητά του και την ταυτότητα του τυχόν εκπροσώπου του, β) το σκοπό της επεξεργασίας, γ) τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων, δ) την ύπαρξη του δικαιώματος πρόσβασης. 2. Εάν για τη συλλογή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ο υπεύθυνος επεξεργασίας ζητεί τη συνδρομή του υποκειμένου, οφείλει να το ενημερώνει ειδικώς και εγγράφως για τα στοιχεία της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, καθώς και για τα δικαιώματά του, σύμφωνα με τα άρθρα 11 έως και 13 του παρόντος νόμου. Με την αυτή ενημέρωση ο υπεύθυνος επεξεργασίας γνωστοποιεί στο υποκείμενο εάν υποχρεούται ή όχι να παράσχει τη συνδρομή του, με βάση ποιες διατάξεις, καθώς και για τις τυχόν συνέπειες της αρνήσεώς του. 3. Εάν τα δεδομένα ανακοινώνονται σε τρίτους, το υποκείμενο ενημερώνεται για την ανακοίνωση πριν από αυτούς. (...)».

5. Επειδή, το άρθρο 13 του Ν. 2472/1997 ορίζει για το δικαίωμα αντίρρησης του υποκειμένου, μεταξύ άλλων, τα εξής: «1. Το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να προβάλλει οποτεδήποτε αντιρρήσεις για την επεξεργασία δεδομένων που το αφορούν. Οι αντιρρήσεις απευθύνονται εγγράφως στον υπεύθυνο επεξεργασίας και πρέπει να περιέχουν αίτημα για συγκεκριμένη ενέργεια, όπως διόρθωση, προσωρινή μη χρησιμοποίηση, δέσμευση, μη διαβίβαση ή διαγραφή. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει την υποχρέωση να απαντήσει εγγράφως επί των αντιρρήσεων μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών. Στην απάντησή του οφείλει να ενημερώσει το υποκείμενο για τις ενέργειες στις οποίες προέβη ή, ενδεχομένως, για τους λόγους που δεν ικανοποίησε το αίτημα. Η απάντηση σε περίπτωση απόρριψης των αντιρρήσεων πρέπει να κοινοποιείται και στην Αρχή. 2. Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απαντήσει εμπροθέσμως ή η απάντησή του δεν είναι ικανοποιητική, το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή και να ζητήσει την εξέταση των αντιρρήσεών του. Εάν η Αρχή πιθανολογήσει ότι οι αντιρρήσεις είναι εύλογες και ότι συντρέχει κίνδυνος σοβαρής βλάβης του υποκειμένου από τη συνέχιση της επεξεργασίας, μπορεί να επιβάλλει την άμεση αναστολή της επεξεργασίας έως ότου εκδώσει οριστική απόφαση επί των αντιρρήσεων. (...)».

6. Επειδή, όταν ο σκοπός της επεξεργασίας είναι η απευθείας εμπορική προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών για διαφημιστικούς σκοπούς με χρήση αυτόματων συστημάτων κλήσης, τυγχάνει εφαρμογής το ειδικότερο άρθρο 11 του ν. 3471/2006 για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Ειδικότερα, στην παρ. 1 του παραπάνω άρθρου αναφέρεται ότι «η *χρησιμοποίηση αυτόματων συστημάτων κλήσης, ιδίως με χρήση συσκευών τηλεομοιοτυπίας (φαξ) ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, και γενικότερα η πραγματοποίηση μη ζητηθεισών επικοινωνιών με οποιοδήποτε μέσο ηλεκτρονικής επικοινωνίας, με ή χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, για σκοπούς απευθείας εμπορικής προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών και για κάθε είδους διαφημιστικούς σκοπούς, επιτρέπεται μόνο αν ο συνδρομητής συγκατατεθεί εκ των προτέρων ρητώς*». Μοναδική εξαίρεση στην υποχρέωση λήψης προηγούμενης συγκατάθεσης αποτελεί, σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, η περίπτωση κατά την οποία τα στοιχεία επαφής ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αποκτήθηκαν νομίμως, στο πλαίσιο της πώλησης προϊόντων ή υπηρεσιών ή άλλης συναλλαγής και χρησιμοποιούνται για την απευθείας προώθηση παρόμοιων προϊόντων ή υπηρεσιών του προμηθευτή ή για την εξυπηρέτηση παρόμοιων σκοπών και υπό τις λοιπές προϋποθέσεις που θέτει η συγκεκριμένη παράγραφος.

7. Επειδή, το άρθρο 13 παρ. 4 εδ. (α') του Ν. 3471/2006 και μετά από το Ν. 4070/2012 ορίζει ότι, σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων των άρθρων 1 έως 17 του νόμου αυτού, για την τήρηση των οποίων αρμόδια είναι η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, αυτή επιβάλλει τις προβλεπόμενες από το άρθρο 21 του Ν. 2472/1997 διοικητικές κυρώσεις.

8. Επειδή, το άρθρο 21 του Ν. 2472/1997 ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής: «1. Η Αρχή επιβάλλει στους υπεύθυνους επεξεργασίας ή στους τυχόν εκπροσώπους τους τις ακόλουθες διοικητικές κυρώσεις, για παράβαση των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τον παρόντα νόμο και από κάθε άλλη ρύθμιση που αφορά την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα: α) Προειδοποίηση, με αποκλειστική προθεσμία για άρση της παράβασης. β) Πρόστιμο ποσού από τριακόσιες χιλιάδες (300.000) έως πενήντα εκατομμύρια (50.000.000) δραχμές. γ) Προσωρινή ανάκληση άδειας. δ) Οριστική ανάκληση άδειας. «ε) Καταστροφή αρχείου ή διακοπή επεξεργασίας και καταστροφή, επιστροφή ή κλείδωμα (δέσμευση) των σχετικών δεδομένων». 2. Οι υπό στοιχεία β', γ', δ' και ε' διοικητικές κυρώσεις της προηγούμενης παραγράφου επιβάλλονται πάντοτε ύστερα από ακρόαση του υπεύθυνου

επεξεργασίας ή του εκπροσώπου του. Είναι ανάλογες προς τη βαρύτητα της παράβασης που καταλογίζεται. Οι υπό στοιχεία γ', δ' και ε' διοικητικές κυρώσεις επιβάλλονται σε περιπτώσεις ιδιαίτερα σοβαρής ή καθ' υποτροπήν παράβασης. Πρόστιμο μπορεί να επιβληθεί σωρευτικά και με τις υπό στοιχεία γ', δ' και ε' κυρώσεις. Εάν επιβληθεί η κύρωση της καταστροφής αρχείου, για την καταστροφή ευθύνεται ο υπεύθυνος επεξεργασίας αρχείου, στον οποίο μπορεί να επιβληθεί και πρόστιμο για μη συμμόρφωση. (...)».

9. Επειδή, στην παρούσα υπόθεση, διαπιστώθηκε καταρχάς ότι – παρά τους ισχυρισμούς της εταιρείας ΙΑΝΟΣ ΑΕ και του Α – ο Α ουδόλως φερόταν ως απλός εργαζόμενος της εν λόγω εταιρείας αλλά, αντίθετα, ως κατ' ουσίαν υπεύθυνος έκδοσης της εφημερίδας «Οικονομία», ασκώντας μεταξύ άλλων εξουσιών, που του είχαν παρασχεθεί κατά την παροχή της εργασίας του στην εν λόγω εφημερίδα, το διευθυντικό δικαίωμα έναντι του Ζ, που είχε την ιδιότητα του μέλους του ΔΣ της εν λόγω εταιρείας, ενώ είναι και σύζυγος της βασικής μετόχου της εν λόγω εκδοτικής εταιρείας της εφημερίδας «Οικονομία» και κάτοχος των ως άνω διαδικτυακών τόπων www.sofokleous10.gr και www.yourbaby.gr, τη χρήση των οποίων είχε παραχωρήσει στην εν λόγω εταιρεία και τους λειτουργούσε για λογαριασμό και επ' ωφελεία της εταιρείας αυτής, διακινώντας μέσω αυτών τα ενημερωτικά δελτία (*newsletters*) με τα οικονομικά νέα της εφημερίδας «Οικονομία» σε εξαιρετικά μεγάλο αριθμό φυσικών και νομικών προσώπων. Διαπιστώθηκε, επίσης, ότι, όπως αποδείχθηκε και καταγράφεται στο ως άνω Πόρισμα Διοικητικού Ελέγχου των εντεταλμένων ελεγκτών της Αρχής, ο Α, ως προστηθείς της εταιρείας ΙΑΝΟΣ ΑΕ καθώς και ως κάτοχος των επίμαχων ονομάτων χώρου www.sofokleous10.gr και www.yourbaby.gr, έχει κατ' επανάληψη και κατά τρόπο συστηματικό προβεί σε αποστολές αζήτητης επικοινωνίας (*Spam*) σε περισσότερα φυσικά πρόσωπα αλλά, επίσης, και σε περισσότερα νομικά πρόσωπα, τα οποία επίσης τυγχάνουν, προστασίας με βάση τα οριζόμενα στις προαναφερόμενες διατάξεις του άρθρου 11 του Ν. 3471/2006. Διαπιστώθηκε, επίσης, ότι, όπως αποδείχθηκε και καταγράφεται στο ως άνω Πόρισμα Διοικητικού Ελέγχου των εντεταλμένων ελεγκτών της Αρχής, ο Α έχει κατ' επανάληψη και κατά τρόπο συστηματικό παραβιάσει, με τις ως άνω ιδιότητές του, τις διατάξεις των άρθρων 11 και 13 του Ν. 2472/1997 σχετικά με περισσότερα φυσικά πρόσωπα (ενδεικτικά αναφέρονται από τους καταγγέλλοντες οι Η – Βλ. Εύρημα 13^ο -, Θ – Βλ. Εύρημα 19^ο, Ι – Βλ. Εύρημα 20^ο – και Κ – Βλ. Εύρημα 23^ο, με τους Θ και Η να έχουν ζητήσει τη διαγραφή τους από τις λίστες του υπεύθυνου

επεξεργασίας και το αίτημά τους να μην έχει ικανοποιηθεί). Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η ιδιαίτερη απαξία της αποστολής αζήτητης επικοινωνίας ως παραβίασης των ρυθμίσεων για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα προκύπτει, αφενός, από το γεγονός ότι το ζήτημα αυτό έχει ήδη καταστεί αντικείμενο των πρώτων βασικών μελετών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με το όλο ζήτημα της προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα, αναφορικά πρωτίστως με τα φυσικά πρόσωπα. Πρέπει δε ιδιαίτερα να σημειωθεί ότι ειδικά για την πράξη αυτή στο ρυθμιστικό πεδίο των διατάξεων για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα έχουν ενταχθεί ρητά, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 11 Ν. 3471/2006, και τα νομικά πρόσωπα, τα οποία υφίστανται μεγάλη οικονομική ζημία από τη χρήση τέτοιων πρακτικών σε βάρος τους.

10. Επειδή, ειδικότερα, σε σχέση με τις ως άνω διαπιστωθείσες παραβιάσεις, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4 παρ. 1 εδ. (α') του Ν. 2472/1997, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει των σκοπών αυτών. Οι διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αποτελούν απλά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχ. (α') του Ν. 2472/1997. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα υπ' αριθμ. 3, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 ευρήματα, χρησιμοποιήθηκαν προγράμματα συλλογής διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για το σκοπό της μαζικής συλλογής διευθύνσεων από δικτυακούς τόπους και ιστοσελίδες, όπου τα υποκείμενα των δεδομένων είχαν ανακοινώσει τα δεδομένα τους αυτά για συγκεκριμένους σκοπούς χωρίς να υποψιάζονται καν τη διενεργούμενη συλλογή και περαιτέρω επεξεργασία των δεδομένων τους αυτών από τον Α για τον απώτερο σκοπό της αποστολής αζήτητης επικοινωνίας. Όπως προέκυψε από την εργαστηριακή ανάλυση και περιλαμβάνεται στο Πόρισμα Ελέγχου, το οποίο είναι αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Απόφασης, το πρόγραμμα συλλογής διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου *Fast E-mail Extractor*, είχε συλλέξει καθ' όλη τη χρήση του προγράμματος, συνολικά 29.758 διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, έχοντας διατρέξει 2.995 διαδικτυακούς τόπους και 24.6813 επιμέρους ιστοσελίδες. (Βλ. Εύρημα 3). Ενδεικτικά, όπως προκύπτει από τη βάση δεδομένων του προγράμματος (Βλ. Πόρισμα Ελέγχου, Παράρτημα ΣΤ. ενότητα ν. Κατηγορία ευρημάτων Β)

πειστήριο ii-4) συνέλεξε από τις ιστοσελίδες: (α) των «Πανεπιστημιακών Εκδόσεων ...» επτά (7) διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (οι εν λόγω διευθύνσεις ήταν αναρτημένες εκεί για το σκοπό της επικοινωνίας με εκπροσώπους του συγκεκριμένου φορέα), (β) της ενημερωτικής ιστοσελίδας capital.gr (<http://english.capital.gr/news.asp?id=X> όπου X είναι ο αριθμός του δημοσιευμένου άρθρου) δεκαπέντε (15) διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (οι εν λόγω διευθύνσεις ήταν αναρτημένες εκεί για το σκοπό της επικοινωνίας αναφορικά με το εκάστοτε δημοσιευμένο άρθρο) και (γ) του Group του Πανεπιστημίου (<http://.....>) πέντε (5) διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (οι εν λόγω διευθύνσεις ήταν αναρτημένες εκεί είτε ως τμήμα βιογραφικού, είτε για το σκοπό της επικοινωνίας στο πλαίσιο τεχνικής υποστήριξης, καθόσον, για παράδειγμα, στην ιστοσελίδα <http://.....> είναι αναγραφόμενο «Technical Support: Please feel free to contact us for any reason by e-mail: ...»). Ενδεικτικά αναφέρονται ως προς την περίπτωση (α) οι διευθύνσεις των στελεχών του φορέα (1) Ι , Διοικητικός, (2) Κ, ΙΔΑΧ, (3) Λ (Σύμβαση Έργου), (4) Μ, ΙΔΑΧ, (5) Ν, και (6) Ξ , ΙΔΑΧ. Επιπρόσθετα, ως προν την περίπτωση (β) αναφέρονται οι διευθύνσεις των (1) Ο Financial Analyst, (2) Π, Financial Analyst, (3) Ρ, Communications & Regulatory Affairs Officer, Investor Relations, και Σ, Communications & Regulatory Affairs Officer Investor Relations. Τέλος ως προς την περίπτωση (γ) αναφέρονται οι διευθύνσεις των (1) Τ υποψήφιου διδάκτορα στο Παν/μιο, (2) Φ και Ψ, μεταδιδακτορικών ερευνητών στο Παν/μιο, και (3) Ω, λέκτορα του Παν/μιο . Τα προγράμματα συλλογής διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είχαν ρυθμιστεί – είτε από τον ίδιο τον Α είτε από συνεργαζόμενο με τον ίδιο προγραμματιστή – κατά τρόπο ώστε να προβαίνουν σε αδιάκριτη και μαζική συλλογή των διευθύνσεων, που ανευρίσκονται σε συγκεκριμένους διαδικτυακούς τόπους για τον απώτερο σκοπό της αποστολής αζήτητης επικοινωνίας. Επομένως, οι διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου φυσικών προσώπων (Βλ. και ως άνω ενδεικτική αναφορά), που έχουν συλλεγεί με τον τρόπο αυτό, δεν έχουν συλλεγεί με τρόπο θεμιτό και νόμιμο, για καθορισμένους και νόμιμους σκοπούς και δεν υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία εν όψει των σκοπών αυτών, κατά παράβαση της προαναφερθείσας διάταξης του Ν. 2472/1997. Η δε κατά τα προαναφερόμενα συλλογή διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου χωρίς τη συγκατάθεση των ενδιαφερομένων υποκειμένων δεν εμπίπτει σε κάποια από τις επιτρεπόμενες από το άρθρο 5 παρ. 2 του Ν. 2472/1997 περιπτώσεις επεξεργασίας απλών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα χωρίς τη συγκατάθεση των υποκειμένων

τους ή παρά τη ρητή άρνηση αυτών (Πρβλ. Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29 της οδηγίας 95/46/ΕΚ, έγγραφο εργασίας υπ' αριθμ. 37/21.11.2000, σελ. 37, 38 και 43, 44, και *Regulating Spam, A European Perspective after the Adoption of the E-Privacy Directive* κεφάλαιο 4, Harvesting, σελίδες 67-79).

11. Επειδή, περαιτέρω, διαπιστώθηκε η αγορά από τον Α, για λογαριασμό της ΙΑΝΟΣ ΑΕ, της λίστας ηλεκτρονικών διευθύνσεων της εταιρείας Calino ΑΕ. Ωστόσο, η Αρχή με την υπ' αριθμ. 83/2009 απόφασή της, η οποία αφορά στη δραστηριότητα της εταιρείας CALINO ΑΕ στους τομείς της αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας και της συλλογής και πώλησης προσωπικών δεδομένων «(...) [διέταξε] την καταστροφή του εν λόγω αρχείου και [υποχρέωσε] τον υπεύθυνο επεξεργασίας να ενημερώσει, εγγράφως, όλους τους πελάτες του ότι η τήρηση του αρχείου αυτού είναι παράνομη. Η καταστροφή του εν λόγω αρχείου από την Calino συνίσταται στην καταστροφή τόσο της λίστας διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της Calino, οι οποίες δεν έχουν αποκτηθεί με νόμιμο τρόπο, όσο και στη διαγραφή όλων των διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από το προϊόν Hellas Navigator. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει, εντός δεκαπέντε ημερών από τη λήψη της απόφασης, να προσκομίσει στην Αρχή κατάλογο με τους πελάτες που αγόρασαν τη λίστα διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου καθώς και αντίγραφο της επιστολής ενημέρωσης προς αυτούς.». Επομένως, η λειτουργία αρχείου από την ΙΑΝΟΣ ΑΕ, μετά από την αγορά της λίστας ηλεκτρονικών διευθύνσεων της Calino Α.Ε. έχει διενεργηθεί κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 4 και 5 παρ. 2 του Ν. 2472/1997 και το αρχείο αυτό πρέπει να καταστραφεί, καθόσον πρόκειται για περίπτωση ιδιαίτερα σοβαρής παράβασης των συγκεκριμένων διατάξεων του Ν. 2472/1997. Διαπιστώθηκε, πάντως, ότι η αγορά του εν λόγω αρχείου από την ΙΑΝΟΣ ΑΕ έχει συμβεί σε χρόνο προγενέστερο από εκείνο της έκδοσης της απόφασης 83/2009 της Αρχής, γεγονός που δικαιολογεί τη μη επιβολή προστίμου για τις συγκεκριμένες παραβιάσεις του Ν. 2472/1997.

12. Επειδή, με βάση τα προαναφερόμενα, για τις ως άνω διαπιστωθείσες παραβάσεις από κοινού των άρθρων 2, 4 παρ. 1 εδ. (α'), 5, 11 και 13 του Ν. 2472/1997 και 11 παρ. 1 του Ν. 3471/2006 προσήκει η επιβολή στην εταιρεία ΙΑΝΟΣ ΑΕ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, της κύρωσης χρηματικού προστίμου ποσού 30.000 Ευρώ, λαμβάνοντας υπόψη τη συγκέντρωση, για το σκοπό της αποστολής αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας (*Spam*), ιδιαίτερα μεγάλου αριθμού ηλεκτρονικών διευθύνσεων (29.758 διευθύνσεων με χρήση του προγράμματος συλλογής

διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου Fast E-mail Extractor και πολυάριθμα αρχεία με διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, με το μεγαλύτερο από αυτά να αριθμεί 174.787 διευθύνσεις, Βλ. Ευρήματα 1, 4, 9, 10 και 11) από μη νόμιμη απευθείας προσφυγή σε διαδικτυακούς τόπους και επιμέρους ιστοσελίδες, όπου οι εν λόγω ηλεκτρονικές διευθύνσεις είχαν αναρτηθεί για άλλους σκοπούς. Προσθήκει, επίσης, η επιβολή της κύρωσης της καταστροφής των ηλεκτρονικών διευθύνσεων των ενδιαφερομένων φυσικών και νομικών προσώπων, που έχουν συλλεγεί παράνομα από τον Α, ως προστηθέντα της εταιρείας ΙΑΝΟΣ ΑΕ, που είναι υπεύθυνος επεξεργασίας του σχετικού αρχείου, καθόσον πρόκειται για ιδιαίτερα σοβαρή παράβαση των διατάξεων του Ν. 2472/1997.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή,

1) Επιβάλλει στην εταιρεία «ΙΑΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΕ», ως υπεύθυνο επεξεργασίας, τη διοικητική κύρωση του προστίμου συνολικού ύψους τριάντα χιλιάδων (30.000) Ευρώ για τις ως άνω διαπιστωθείσες παραβιάσεις από κοινού των διατάξεων των άρθρων 2, 4 παρ. 1 εδ. (α'), 5, 11 και 13 του Ν. 2472/1997 και 11 παρ. 1 του Ν. 3471/2006.

2) Διατάσσει την καταστροφή του αρχείου με τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις των ενδιαφερομένων φυσικών και νομικών προσώπων, που έχουν παράνομα συλλεγεί και παράνομα τηρούνται από την εταιρεία «ΙΑΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΕ», ως υπεύθυνο επεξεργασίας.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Πέτρος Χριστόφορος

Μελομένη Γιαννάκη

Παράρτημα:

Το υπ. αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/1313/21-02-2011

Πόρισμα Διοικητικού Ελέγχου